

ефективна у перед змагальний період.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розкритті змісту інтегральної підготовки у настільному тенісі поряд із всіма іншими видами підготовки.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Актуальні проблеми розвитку фізичної культури і спорту на межі XXI століття: Зб. наук. пр. Дніпропетровськ, 1998. 113 с.
 2. Афанасьєв В. В. Методичні вказівки по проведенню учбових занять з настільного тенісу в вищих навчальних закладах. Режим доступу: URL: <http://tenis.info/publikacii/istorija-tennisa/18-articles/82>
 3. Іваненко В. В. Сучасні напрямки та тенденції розвитку настільного тенісу. Режим доступу: URL: <http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/BAK7/7/44.pdf>
 4. Матвеев Л. П. (1991) Теория и методика физической культуры: учебник. Москва: Физкультура и спорт, 34-52 с.
 5. Настільний теніс. Режим доступу: URL: <http://xreferat.com/103/2169-1-nast-1-niiy-ten-s.html>
 6. Підготовчі етапи до змагань з настільного тенісу. Режим доступу: URL: <http://xreferat.com/103/2169-1-nast-1-niiy-ten-s.html>

REFERENCES

1. Aktual'ni problemy rozvytku fizychnoyi kul'tury i sportu na mezhi stolittya (1998). [Actual problems of the development of physical culture and sports on the threshold of the 21st century]. Actual problems of the development of physical culture and sports on the threshold of the 21st century : Zb. nauk. pr. Dnipropetrovs'k. 113 s. [in Ukrainian]
 2. Afanasyev, V. V. Methodological guidelines for conducting table tennis classes in higher educational institutions. Access mode:

URL: <http://tenis.info/publikacii/istorija-tennisa/18-articles/82> [in Ukrainian]

3. Ivanenko, V.V. modern direction of table tennis development. Access mode: URL: <http://lib.mdpu.org.ua/nvsp/BAK7/7/44.pdf> [in Ukrainian]

4. Matveev, L. P. (1991). Theory and methodology of physical culture: textbook. Moscow: Physical Education and sports, 34-52 page. [in Ukrainian]

5. Table tennis. Access mode: <http://xreferat.com/103/2169-1-nast-1-niiy-ten-s.html> [in Ukrainian]

6. Preparatory stages for table tennis competitions. Access mode: URL: <http://xreferat.com/103/2169-1-nast-1-niiy-ten-s.html> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

БРОЯКОВСЬКИЙ Олександр Вікторович – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: загальна теорія підготовки спортсменів, методи та засоби спортивного тренування.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

BROIKOVSKYI Oleksandr Viktorovich – Senior Lecturer at the Department of Theory and Methodology of Olympic and Professional sports of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: general theory of training athletes, methods and means of sports training.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2024 р.

УДК 796.011.3-796.8

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-213-103-110

ГАЛІМСЬКИЙ Володимир Олександрович –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5532-9036>

e-mail: volodymyrgalimskyi@gmail.com

ГАЛІМСЬКА Інна Іванівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0877-3991>

e-mail: innasln337@gmail.com

ІННОВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ФІЗИЧНОЇ ТА СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

У статті здійснено теоретичний аналіз основних проблем процесу фізичної та спеціальної підготовки у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ; визначено основні напрями впровадження інноваційних технологій, використання яких позитивно вплине на існуючу систему підготовки майбутніх правоохоронців та підвищить рівень їхнього професійного становлення як висококваліфікованих професіоналів Національної поліції України сучасної Європейської країни. Бґрунтовано, що важливим завданням в сучасних умовах є формування нової системи підготовки фахівців правоохоронних органів, обумовленою сьогодишньою військово-політичною та кризовою ситуацією в українському суспільстві та державі в цілому. Виведення окресленої освіти на якісно новий рівень, забезпечення обороноздатності країни та захист населення і держави – нагальні питання сьогодення. Вища освіта МВС України є складовою загальнодержавної освіти як цілісної системи, тому є чинником підготовки конкурентоспроможних фахівців правоохоронної сфери. Діяльність правоохоронних органів можна віднести до професії змішаних видів, яка здійснюється у специфічних ускладнених зовнішніх умовах, вимагаючи від працівників високої психічної стійкості, загальної та спеціальної витривалості.

Доведено, що при розробці інноваційних технологій з вдосконалення фізичної та спеціальної (професійно-прикладної) підготовки майбутніх правоохоронців у ЗВО МВС України повинні враховуватися основні принципи педагогічного процесу, а саме: єдності навчання та виховання, цілісності в освітньому процесі; взаємозв'язку особистої зацікавленості та суспільної необхідності; професійної доцільності; безперервності та послідовності освітнього процесу; орієнтації на формування в єдності знань та умінь; свідомості та поведінки; систематичності, спадковості та послідовності знань, умінь, навичок та

особистих якостей; взаємозв'язку (поєднання) теоретичної підготовки з практичною діяльністю; індивідуального та диференційованого підходів у роботі з майбутніми правоохоронцями; з'єднання фізичної та спеціальної підготовки у професійно-прикладну; ефективності результатів процесу навчання.

Зазначається, що інноваційність полягає у формуванні професійно-прикладних навичок та розвиток пріоритетних фізичних та психологічних якостей на основі збільшення часу на навчальні форми занять, впровадження професійно-прикладних та базових видів спорту, організацію та проведення позанавчальних форм занять, додаткових фізкультурно-масових заходів та самостійних занять. Саме такий підхід дасть змогу вирішити завдання на теоретичному та практичному рівнях: формування у майбутніх правоохоронців необхідних знань зі загальної теорії фізичної культури та спорту; формування обізнаності майбутніх правоохоронців у необхідності ФП як одного з важливих елементів для виконання службових обов'язків та боротьби з правопорушеннями; надання майбутнім правоохоронцям необхідних знань з основ розвитку пріоритетних фізичних якостей правоохоронців та методів вдосконалення власного фізичного та функціонального стану; розвиток та вдосконалення основних фізичних якостей (силових, швидкісних, швидкісно-силових можливостей, витривалості, спритності, гнучкості); вдосконалення у майбутніх правоохоронців професійно-прикладних фізичних якостей, необхідних для виконання службових обов'язків; формування основних професійних навичок для практичного використання при необхідності застосування фізичного впливу та спеціальних вмінь майбутніми правоохоронцями; формування професійно-прикладних умінь та навичок через організацію та проведення занять та змагань з професійно-прикладних та базових видів спорту, що формують важливі якості та навички з виконання службових обов'язків.

Ключові слова: майбутні фахівці правоохоронної сфери, цілеспрямована система фізичної підготовки, заклади вищої освіти Міністерства внутрішніх справ, фізична та спеціальна підготовка.

GALIMSKYI Volodymyr Olexandrovych –

Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5532-9036>
e-mail: volodymyrgalimskyi@gmail.com

GALIMSKA Inna Ivanivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0877-3991>
e-mail: innasln337@gmail.com

INNOVATIONS IN THE PROCESS OF IMPROVING THE SYSTEM OF PHYSICAL AND SPECIAL TRAINING OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS

The article provides a theoretical analysis of the main problems of the process of physical and special training in higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs; the main directions of introduction of innovative technologies are identified, the use of which will positively affect the existing system of training of future law enforcement officers and increase the level of their professional development as highly qualified professionals of the National Police of Ukraine in a modern European country. It is substantiated that an important task in modern conditions is the formation of a new system of training law enforcement specialists due to the current military-political and crisis situation in Ukrainian society and the State as a whole. Bringing this education to a qualitatively new level, ensuring the country's defense capability and protecting the population and the state are urgent issues of our time. Higher education of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine is a component of the national education as an integral system, therefore it is a factor in the training of competitive law enforcement professionals. The activities of law enforcement agencies can be attributed to the profession of mixed types, which is carried out in specific complicated external conditions, requiring high mental stability, general and special endurance from employees.

It is proved that the development of innovative technologies for improving the physical and special (vocational) training of future law enforcement officers in higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine should take into account the basic principles of the pedagogical process, namely: unity of education and upbringing, integrity in the educational process; the relationship between personal interest and social need; professional expediency; continuity and consistency of the educational process; focus on the formation of knowledge and skills in unity; consciousness and behavior; systematicity, continuity and consistency of knowledge, skills, abilities and personal qualities; interconnection (combination) of theoretical training with practical activities; individual and differentiated approaches to work with future law enforcement officers; combination of physical and special training into professional and applied training; effectiveness of the learning process results.

It is noted that innovation is the formation of professional and applied skills and the development of priority physical and psychological qualities by increasing the time for educational forms of training, introducing professional and basic sports, organizing and conducting extracurricular forms of training, additional physical culture events and independent classes. This approach will allow solving the following tasks at the theoretical and practical levels: forming the necessary knowledge of the general theory of physical culture and sports in future law enforcement officers; raising awareness of future law enforcement officers of the need for physical education as one of the important elements for performing official duties and combating offenses; providing future law enforcement officers with the necessary knowledge of the basics of developing priority physical qualities of law enforcement officers and methods of improving their own physical and functional condition; development of (strength, speed, speed-power capabilities, endurance, agility, flexibility); improving the professional and applied physical qualities of future law enforcement officers necessary to perform their duties; developing basic professional skills for practical use when it is necessary to use physical force and special skills by future law enforcement officers; developing professional and applied skills through the organization and conduct of classes and competitions in professional and basic sports that develop important qualities and skills for performing their duties.

Key words: future law enforcement professionals, targeted physical training system, higher education institutions of the Ministry of Internal Affairs, physical and special training.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Вища освіта МВС України змінюється та суттєво реформується. Особливо важливим завданням в сучасних умовах є формування нової системи підготовки фахівців правоохоронних органів, обумовленою сьогодишньою військово-політичною та кризовою ситуацією в українському суспільстві та державі в цілому. Виведення окресленої освіти на якісно новий рівень, забезпечення обороноздатності країни та захист населення і держави – нагальні питання сьогодення. Вища освіта МВС України є складовою загальнодержавної освіти як цілісної системи, тому є чинником підготовки конкурентоспроможних фахівців правоохоронної сфери. Діяльність правоохоронних органів можна віднести до професії змішаних видів, яка здійснюється у специфічних ускладнених зовнішніх умовах, вимагаючи від працівників високої психічної стійкості, загальної та спеціальної витривалості [12].

Як зазначає Є.В. Зозуля, практична співпраця МВС України із європейськими інститутами стала здійснюватися спільно з офісом ОБСЄ в Україні відповідно до проєкту «Міліція та права людини: європейський вимір», який спрямовано на вдосконалення навчальних програм з підготовки майбутніх правоохоронців з урахуванням європейських стандартів у галузі правоохоронної діяльності» (2013) [7]. Це пов'язано з тим, що виникли проблеми з підготовки майбутніх правоохоронців згідно сучасного рівня життя, які призвели до професійної невідповідності у порівнянні з європейськими країнами.

Також, згідно Наказу МВС України № 177 від 2009 року, початкова підготовка – це процес формування у працівників ОВС спеціальних знань, умінь та навичок, необхідних для виконання службових обов'язків за конкретною посадою [15].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблема фізичної підготовки не є новою, вона була і є предметом досліджень фахівців з фізичного виховання і спорту. На важливості спеціальної фізичної підготовки наголошували І. Закорко, О. Журавель, Ю. Логвиненко, Є. Сверділа та ін. Інтерес становлять праці С. Бабовоза, Т. Водолазської, В. Гончарова, В. Даровського, Я. Кондратьєва, Г. Нікіфорова, М. Онуфрієва, В. Пліска та ін. щодо формування психологічної готовності фахівців у процесі фізичної підготовки.

Проблема професійно-прикладної фізичної підготовки в силових структурах розглядалися щодо підготовки спеціалістів у вищих закладах освіти МВС України (С. Безпалій; О. Горпинич; І. Закорко; О. Зарічанський; О. Івлєв; О. Лаврентьєв; А. Лушак; О. Ярещенко; О. Ярмошук); підготовки спеціалістів у відомстві надзвичайних ситуацій (Ю. Антошків; В. Горшовський; Л. Ішичкіна; І. Овчарук); державної прикордонної служби (І. Маріонда; Е. Сохоп; О. Фігура); податківців (С. Антоненко; Е. Маляр; Ю. Сергієнко). Дослідниками встановлено, що для формування та розвитку професійно значущих психофізичних якостей потрібна спеціалізована фізична підготовка

максимально наближена до реальних умов; яка б забезпечила високий рівень психофізичної готовності до ефективних дій в екстремальних умовах.

В Україні накопичений значний досвід з проблематики щодо підготовки військовослужбовців до професійної діяльності засобами фізичної підготовки. Питання вищої військової освіти та професійної підготовки в Україні у XXI столітті є предметом досліджень таких фахівців як: О. Автушенко, П. Вишневський, Н. Генералова, М. Голик, О. Грибок, В. Дияк, Т. Ісаєнко, І. Кравченко, О. Марченко, Н. Мороз, М. Нещадим, Ю. Приходько, І. Романюк, Е. Сарфанюк, Р. Серветник, Д. Таушан, О. Удовіця, В. Ягупов та ін.; здійснення різновекторної діяльності у ЗСУ: Г. Гозуватенко, Т. Іщенко, Ю. Красильник, О. Попович, Я. Романовський та ін.

Мета статті: здійснити теоретичний аналіз та узагальнення спеціальної методичної літератури та нормативно-правових документів та визначити основні проблеми, які виникли в існуючій системі фізичної та спеціальної підготовки у закладах вищої освіти МВС України та обґрунтувати основні напрями впровадження інноваційних підходів для вдосконалення підготовленості майбутніх правоохоронців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз практики правоохоронної діяльності засвідчує, що функціональні обов'язки поліцейського здатна виконувати людина з високим рівнем відповідальності за результати власної службової діяльності, яка володіє комплексом знань, практичних навичок і сформованих професійно важливих рис, набутих під час спеціальної підготовки. Саме ці компоненти забезпечують професійну готовність працівника поліції до ефективного виконання складних, часом небезпечних завдань. Нова концепція діяльності Національної поліції України вимагає від правоохоронця особливої творчої активності, високого рівня культури, освіченості, здатності до саморозвитку та самовдосконалення. За таких умов, підвищення рівня професійної готовності поліцейського – ключовий напрям діяльності закладів вищої освіти МВС України та відділів професійного навчання підрозділів Національної поліції. Цим зумовлена необхідність добору нових форм і методів підготовки у закладах вищої освіти Міністерства внутрішніх справ України та обґрунтування ефективності методики підготовки фахівців, здатних до підвищених фізичних навантажень.

З метою достатнього забезпечення професійно-прикладної підготовленості особового складу та майбутніх правоохоронців МВС України визначається важливий фактор щодо проведення реформування у системі підготовки та вдосконалення загальної системи. Особливу увагу приділити необхідно насамперед вступним, а також випускним іспитам з фізичної та спеціальної підготовленості правоохоронців [6].

Отже, головною метою особистої безпеки працівників органів внутрішніх справ є напрямок на зниження рівня професійного ризику до реально

можливого мінімуму. Особиста безпека визначається: специфікою професійної діяльності, ступенем професійної захищеності співробітника, наявністю спеціальних заходів матеріально-технічного та управлінського характеру, рівнем фізичної та професійної підготовленості співробітника, ефективністю дій щодо забезпечення особистої безпеки при вирішенні професійних завдань або в ситуаціях, пов'язаних з професійною діяльністю [8].

Проблема професійного відбору молоді, яка вступає до ЗВО МВС України в широкому плані на цей час ще практично не вивчалася, а методика її дослідження потребує коригування з урахуванням вимог сьогодення. Аналіз практичної діяльності ОВС дає змогу стверджувати, що від рівня загальної фізичної підготовленості правоохоронців, стану їх здоров'я, залежить процес засвоєння ними бойових прийомів єдиноборств, який в більшості випадків вирішує долю заходів із припинення протиправних посягань. Так вимоги достатнього рівня фізичної підготовленості до прийнятих на службу майбутніх правоохоронців в період початкової підготовки та при виконанні відповідної категорії службово-професійної діяльності мають важливий вплив на професійне ставлення [2; 3; 11; 14].

Однак аналіз літератури та практичний досвід показав, що рівень підготовленості курсантів недостатній. Цьому існує багато причин:

- діяльність правоохоронців проходить в нових умовах, а його навчання та підготовка в цілому здійснюється за старими принципами, критеріями та методичними рекомендаціями;

- низький рівень підготовки правоохоронців (фізичної, спеціальної, психологічної, професійно-прикладної);

- невідповідність рівня підготовки до Європейського;

- недоліки професійного відбору молоді до правоохоронних органів;

- недостатнє практичне обґрунтування комплексного навчання тактико-спеціальної, фізичної та підготовки зі зброєю;

- низький рівень мотивації до вдосконалення власної професійної підготовленості та розвитку фізичних та спеціальних якостей;

- аналіз фізичної підготовленості курсантів на різних етапах контролю свідчить про недостатність обов'язкових занять у процесі навчання;

- низький рівень підготовленості молоді свідчить про те, що стан організації професійно-прикладної фізичної підготовки не відповідає сучасним вимогам та стандартам якості професійної освіти, яка недостатньо враховує специфіку цільової спрямованості виробничої діяльності.

Наявність таких проблем у реаліях сьогодення є неприпустимою. Особливо важливим завданням в сучасних умовах є формування нової системи підготовки фахівців правоохоронних органів, обумовленою сьогодишньою військово-політичною та кризовою ситуацією в українському суспільстві та державі в цілому. Виведення окресленої освіти на якісно новий рівень, забезпечення обороноздатності країни та захист

населення і держави – нагальні питання. Вища освіта МВС України є складовою загальнодержавної освіти як цілісної системи, тому є чинником підготовки конкурентоспроможних фахівців правоохоронної сфери.

Проблема підготовки висококваліфікованих співробітників, які володіють сучасними методами пошуку, обробки та систематизації умінь з метою підвищення своєї кваліфікації, набуває все більшої актуальності, так головною метою є сприяти розвитку в правоохоронців потреби у самостійному здобуванні власних знань, необхідних для професійної діяльності. Це буде сприяти здійсненню процесу вдосконалення навичок протягом усього періоду служби в ОВС.

Основними чинниками зниження впливу фізичних навантажень на результати професійної підготовленості та процес навчання є:

- відсутність типових програм з СФП,

- низький вихідний рівень фізичної підготовленості більшості новобранців, які вступають до ЗВО Міністерства оборони та МВС України,
- неефективне використання часу, відведеного на фізичну підготовку,

- необхідність більш ретельного проведення ранкової зарядки.

Вирішення проблем стає можливим завдяки поєднанню загальної та спеціальної фізичної підготовки, використанню у навчальному процесі елементів високих спортивних технологій, які ґрунтуються на сучасних досягненнях теорії спорту, біомеханіки спортивних рухів, методології підготовки висококваліфікованих спортсменів, спортивної педагогіки [6].

Як зазначив О.В. Кузенков у своїх дослідженнях з фізичної, спеціальної, психологічної та професійно-прикладної підготовки працівників правоохоронних органів – сучасні тенденції в системі підготовки силових структур МВС України мають відповідати вимогам сучасного світу та виходити на новий Європейський рівень якості навчання та відбору. Важливою складовою є рівень підготовленості та професійної придатності майбутніх працівників ОВС [9].

У процес тактико-спеціальної підготовки співробітників та курсантів окремим розділом необхідно включити комплексні вправи і нормативи з фізичної підготовки та підготовки з використанням зброї (наприклад: виконання стрілецьких вправ на тлі фізичного навантаження; виконання комплексної контрольної вправи, яке включає в себе крос, вільний поєдинок з самбо, стрільбу і т.п.) [6].

Важливість прикладної підготовленості майбутніх правоохоронців силових відомств у процесі їх професійного навчання та підготовки ніяких сумнівів не викликає. У зв'язку з метою організації майбутніх правоохоронців в ході багаторічних досліджень розроблено не одну модель формування базової професійно-прикладної фізичної підготовки.

А.П. Стрижак констатує, що наукова основа підготовки – є шляхом до підвищення якості освітнього процесу та рівня фізичної

підготовленості правоохоронців освітніх установ МВС до службової діяльності. Система навчання з професійно-прикладної фізичної підготовки майбутніх правоохоронців до службової діяльності має значні резервні можливості. Підвищення якості освітнього процесу пов'язано, насамперед, з впровадженням інноваційних технологій, заснованих на відповідності та адекватності рухових завдань умовам оперативно-службової діяльності [19].

Чітко зрозуміло, що сучасна система фізичної підготовки повинна містити органічно взаємозалежні компоненти, що забезпечують цілеспрямовану реалізацію диференційованого управлінського впливу на підготовленість молодого покоління. Ефективність вирішення завдань фізичної підготовки вагомо залежить від якості її організації як важливого управлінського компонента [13].

Велике значення під час навчання майбутніх правоохоронців має систематичне оцінювання рівня підготовленості (екзамени, семестрові заліки, виконання професійно-прикладних вправ, індивідуальний контроль успішності, рівень розвитку фізичних якостей), які повинні відповідати вимогам процесу підготовки висококваліфікованих співробітників правоохоронних органів. Також систематичні заняття, під час яких основну вагомість надають практичним комплексним вправам, ефективніше впливають на процес підготовки [3].

Разом з цим, А.В. Магльований та О.М. Боярчук у своїх дослідженнях пропонують в оцінку з фізичної підготовки впровадити необхідність виконання спортивного розряду з базових або професійно-прикладних видів спорту, які використовуються під час навчання та підвищення нормативів для офіцерів першої категорії з визначення фізичної підготовленості [10].

Розглядаючи цільову спрямованість, можна зрозуміти саму проблематику, яка полягає у формуванні необхідного рівня професійної підготовленості майбутніх правоохоронців ЗВО МВС України та створення належних умов для функціонування цілеспрямованої системи фізичної підготовки протягом всього періоду навчання. Така система сприяє успішному формуванню у майбутніх офіцерів високого рівня професійних, морально-вольових якостей і фізичної підготовленості, що дає можливість суттєво підвищити ефективність виконання оперативно-службових завдань.

Використання активних методів навчання, які від пасивного сприйняття матеріалу перейдуть в акцентований напрям на творчий прояв професійно-значущих якостей особистості, призведе до вміння знаходити індивідуальний вихід в екстремальних ситуаціях [4].

Також позитивний вплив мають групові вправи з силового припинення протиправних дій з використанням спеціальних засобів (щита, гумової палиці, наручників), відпрацювання захисту від ударів блоками, відходами, відповідними ударами та кидками, із затримання правопорушника.

З метою вдосконалення фізичної підготовленості майбутніх правоохоронців актуальним питанням є формування фізичних, професійно-прикладних та психологічних якостей з урахуванням специфіки обраного напрямку несення служби у правоохоронних органах, а також комплексного підходу об'єднання фізичної, тактико-спеціальної та вогневої підготовки, які будуть імітувати ситуації самозахисту, переслідування та затримання правопорушника. Необхідність залучення спеціалістів та викладачів з адміністративного та кримінального права з метою імітації найбільш широко поширених в оперативно-службових ситуаціях випадків, які з одного боку дадуть правовий вихід, а з іншого – забезпечуть власний самозахист [1].

Отже, при розробці інноваційних підходів з вдосконалення фізичної та спеціальної (професійно-прикладної) підготовки майбутніх правоохоронців у ЗВО МВС України повинні враховуватися основні принципи педагогічного процесу, а саме: єдності навчання та виховання, цілісності в освітньому процесі; взаємозв'язку особистості зацікавленості та суспільної необхідності; професійної доцільності; безперервності та послідовності освітнього процесу; орієнтації на формування в єдності знань та умінь; свідомості та поведінки; систематичності, спадковості та послідовності знань, умінь, навичок та особистих якостей; взаємозв'язку (поєднання) теоретичної підготовки з практичною діяльністю; індивідуального та диференційованого підходів у роботі з майбутніми правоохоронцями; з'єднання фізичної та спеціальної підготовки у професійно-прикладну; ефективності результатів процесу навчання.

Інноваційність полягає у формуванні професійно-прикладних навичок та розвитку пріоритетних фізичних та психологічних якостей на основі збільшення часу на навчальні форми занять, впровадження професійно-прикладних та базових видів спорту, організацію та проведення позанавчальних форм занять, додаткових фізкультурно-масових заходів та самостійних занять [14]. Саме такий підхід дасть змогу вирішити завдання на теоретичному та практичному рівнях: формування у майбутніх правоохоронців необхідних знань зі загальної теорії фізичної культури та спорту; формування обізнаності майбутніх правоохоронців у необхідності ФП як одного з важливих елементів для виконання службових обов'язків та боротьби з правопорушеннями; надання майбутнім правоохоронцям необхідних знань з основ розвитку пріоритетних фізичних якостей правоохоронців та методів вдосконалення власного фізичного та функціонального стану; розвиток та вдосконалення основних фізичних якостей (силових, швидкісних, швидкісно-силових можливостей, витривалості, спритності, гнучкості); вдосконалення у майбутніх правоохоронців професійно-прикладних фізичних якостей, необхідних для виконання службових обов'язків; формування основних професійних навичок для практичного використання при необхідності застосування фізичного впливу та

спеціальних вмінь майбутніми правоохоронцями; формування професійно-прикладних умінь та навиків через організацію та проведення занять та змагань з професійно-прикладних та базових видів спорту, що формують важливі якості та навички з виконання службових обов'язків.

На заняттях інновацією є формування знань з основ розвитку фізичних якостей та основ вдосконалення фізичної та спеціальної підготовленості через лекційний курс та семінарські заняття, на яких виконуються практичні завдання відповідно до тем: «Спеціальні навички та професійно-прикладні фізичні якості», «Професійно-прикладна фізична підготовка як напрям формування особистості у професійній діяльності правоохоронних органів», «Практичні основи розвитку фізичних та моральних якостей, необхідних фахівцям правоохоронних органів», «Теоретичні та практичні основи професійно-прикладних та базових видів спорту».

Інноваційними підходами до вдосконалення процесу фізичної та спеціальної підготовки є організація різних позанавчальних форм, таких як: факультативні заняття з професійно-прикладних видів спорту, що відвідують курсанти за вибором та власним бажанням (офіцерське триборство, прикладна стрільба, рятувальний спорт, прикладне плавання, авто-, вело- та мотоспорт, рукопашний бій, дзюдо, самбо, гирьовий спорт та пейнтбол) [14]; самостійні заняття з наданням спеціальних комплексів з розвитку пріоритетних фізичних якостей; майстер-класи та семінари з самозахисту, стрільби, авто-, вело- та мотоводіння, володіння зброєю, надання першої медичної допомоги, проходження спеціальної смуги перешкод тощо; індивідуальні заняття із загальної фізичної, спеціальної та професійно-прикладної підготовки; змагання з професійно-прикладних та базових видів спорту серед курсантів у межах програми Спартакіади МВС України, що імітують реальні службові ситуації, пов'язані з видом обраної професійної спрямованості.

Висновки та перспективи подальших розвідок напруму. Проведені дослідження з виявлення актуальних проблем, які склалися у ЗВО МВС України у процесі підготовки майбутніх правоохоронців, засвідчили про необхідність вдосконалення існуючої системи та впровадження інноваційних технологій, що позитивно вплинуть на їх підготовленість.

Окреслено такі нагальні проблеми підготовленості майбутніх правоохоронців: низький рівень фізичної підготовленості молоді, яка вступає до силових структур (це складає певні труднощі при засвоєнні знань та виробленні спеціальних та професійно-прикладних навичок); відсутність єдиної типової програми з фізичної та спеціальної підготовки у ЗВО МВС України та зменшення кількості годин на дисципліну; низька мотивація молоді до занять з фізичної підготовки.

Впровадження інноваційних підходів дає змогу вирішити низку загальних завдань, ефективність яких безпосередньо залежить від комплексної взаємодії науково-педагогічних працівників та курсантів: надання базових знань та

теоретичної обізнаності з фізичної та спеціальної підготовки, необхідних для виконання службових обов'язків правоохоронців щодо особливостей фізичної та спеціальної підготовки; оновлення системи засобів та методів вдосконалення фізичних, професійно-прикладних та психічних якостей правоохоронців, системи організації занять з самовдосконалення та підвищення рівня підготовленості тощо; підвищення функціональної стійкості, фізичної та спеціальної підготовленості, адаптаційних процесів організму курсантів до нестандартних умов професійної діяльності; виховання специфічних вольових та фізичних якостей необхідних для виконання службових обов'язків; формування мотиваційно-ціннісного ставлення до власної фізичної та спеціальної підготовки майбутніх правоохоронців, занять професійно-прикладними та базовими видами спорту, самовдосконалення та здорового способу життя; формування знань та умінь з організації самостійних занять фізичними вправами.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Ведерніков В. А. Актуальні проблеми та інноваційні підходи до вдосконалення системи фізичної та спеціальної підготовки співробітників правоохоронних органів. *Фізична культура, спорт та здоров'я: XV міжнар. наук.-практ. конф.* Харків: ХДАФК, 2015. С. 108–111.
2. Вереньга Ю.В. Удосконалення фізичної підготовки працівників МВС України на етапі професійного становлення : дис. канд. наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Львів, 2015. 262 с.
3. Геллер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів : [посіб. для студ. ЗВО фіз. виховання і спорту]. Львів : Українська Спортивна Асоціація, 1993. 270 с.
4. Гусев А.А. Інтегрований підхід до службово-прикладної фізичної підготовки слухачів освітніх організацій МВС. *Концепт.* 2014. № 20. С. 1–6.
5. Журавель О.В. Методичні матеріали з фізичної підготовки для позаштатних інструкторів підрозділів органів внутрішніх справ. Київ : РВЦ КНУВС, 2008. 46 с.
6. Закорко І.П. Спеціальна фізична підготовка. Організаційно- методичні вказівки до викладання курсу. Київ : РВВ КІВС, 2001. 33с.
7. Зогуля Є.В. Підготовка сучасного правоохоронця на рівень європейських стандартів. *Наукова бібліотека.* 2014. №4. С. 4.
8. Карданов А.К. Значение физической подготовки в профессиональной деятельности современного полицейского. *Теория и практика общественного развития.* 2014. № 14. С. 118–120.
9. Круцевич Т. Ю. Теорія і методика фізичного виховання: навч. посіб. Київ : Олімп. література, 2008. Т. 1. 391 с.
10. Магльований А.В. Проблеми та шляхи вдосконалення фізичної підготовки молодшого офіцерського складу. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорт.* 2013. № 1. С. 44–48.
11. Моргунов О.А. Удосконалення фізичної підготовки правоохоронців МВС України на початковому етапі навчання. *Честь і закон.* 2014. № 2. С. 46–49.
12. Нарзулаєв С.Б. Теоретико-методичні засади системи фізичної підготовки курсантів вищих військових навчальних закладів : дис. ... д-ра наук з фіз. вих. і спорту : 24.00.02. Харків, 2013. 482 с.
13. Ольховий О.М. Концепція професійно спрямованої системи фізичної підготовки курсантів. *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету.* 2013. № 112. С. 208–211.
14. Пасько О.Ф. Система підготовки майбутніх працівників для національної поліції. *Національний юридичний журнал: теорія і практика.* 2016. № 10. С. 191–194.

15. Положення про організацію початкової підготовки (спеціалізації) працівників органів внутрішніх справ України: Наказ МВС України № 177 від 24.04.2009 р.

16. Про затвердження Державної цільової соціальної програми розвитку фізичної культури і спорту на період до 2020 р. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 115. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249793397>

17. Про затвердження Змін до Положення про організацію службової підготовки працівників Національної поліції України : наказ МВС України від 21 січ. 2020 р. № 51. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0326-20#Text> 76.

18. Про Національну поліцію : Закон України від 2 лип. 2015 р. № 580- VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

19. Стрижак А.П. Адекватність у діях як критерій ефективності професійно-прикладної фізичної підготовки курсантів навчальних закладів МВС. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2016. №2. С. 90–94.

REFERENCES

1. Vedernikov, V. A. (2015). Aktualni problemy ta innovatsiini pidkhody do vdoskonalennia systemy fizychnoi ta spetsialnoi pidhotovky spivrobotnykiv pravookhoronnykh orhaniv [Current issues and innovative approaches to improving the system of physical and special training of law enforcement officers]. *Fizychna kultura, sport ta zdorovia: XV mizhnar. nauk.-prakt. konf. Kharkiv: KhDAFK*. S. 108–111. [in Ukrainian]

2. Verenha, Yu.V. (2015). Udskonalennia fizychnoi pidhotovky pratsivnykiv MVS Ukrainy na etapi profesiinoho stanovlennia [Improving the Physical Fitness of MIA Officers at the Stage of Professional Formation] : dys. kand. nauk z fiz. vykh. i sportu : 24.00.02. Lviv. 262 s. [in Ukrainian]

3. Heller, V. S. (1993). Teoretyko-metodychni osnovy pidhotovky sportsmeniv [Theoretical and methodological foundations of athletes' training] : [posib. dlia stud. ZVO fiz. vykhovannia i sportu]. Lviv : Ukrainska Sportyvna Asotsiatsiia. 270 s. [in Ukrainian]

4. Husiev, A. A. (2014). Intehrovanyi pidkhid do sluzhbovo-prykladnoi fizychnoi pidhotovky slukhachiv osvitynikh orhanizatsii MVS [Integrated approach to service-applied physical training of students of educational organizations of the Ministry of Internal Affairs]. *Kontsept*. № 20. S. 1–6. [in Ukrainian]

5. Zhuravel, O.V. (2008). Metodychni materialy z fizychnoi pidhotovky dlia pozashtatnykh instruktoriv pidrozdiliv orhaniv vnutrishnikh sprav [Methodological materials on physical training for freelance instructors of law enforcement agencies]. Kyiv : RVTS KNUVS. 46 s. [in Ukrainian]

6. Zakorko, I. P. (2001). Spetsialna fizychna pidhotovka. Orhanizatsiino- metodychni vkazivky do vykladannia kursu [Special physical training. Organizational and methodological instructions for teaching the course]. Kyiv : RVV KIVS. 33 s. [in Ukrainian]

7. Zozulia, Ye.V. (2014). Pidhotovka suchasnoho pravookhorontsia na riven yevropeyskykh standartiv [Training a modern law enforcement officer to meet European standards]. *Naukova biblioteka*. № 4. S. 4. [in Ukrainian]

8. Kardanov, A. K. (2014). Znachenye fizycheskoi podhotovky v professyonalnoi deiatelnosti sovremennoho polytseiskoho [The importance of physical training in the professional activity of a modern police officer]. *Teoriya y praktyka obshchestvennoho razvytiya*. №14. S. 118–120. [in Ukrainian]

9. Krutsevych, T. Yu. (2008). Teoriia i metody fizychnoho vykhovannia [Theory and methods of physical education] : navch. posib. Kyiv : Olimp. literatura. T. 1. 391 s. [in Ukrainian]

10. Mahlovanyi, A.V. (2013). Problemy ta shliakhy vdoskonalennia fizychnoi pidhotovky molodshoho ofiterskoho skladu [Problems and ways of improving the physical training of junior officers]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biolohichni problemy fizychnoho vykhovannia i sport*. Kyiv. № 1. S. 44–48. [in Ukrainian]

11. Morhunov, O.A. (2014). Udskonalennia fizychnoi pidhotovky pravookhorontsiv MVS Ukrainy na pochatkovomu etapi navchannia [Improving the Physical Fitness of Law Enforcement Officers of the Ministry of Internal Affairs of

Ukraine at the Initial Stage of Training]. *Chest i zakon*. №2. S. 46–49. [in Ukrainian]

12. Narzulaiev, S. B. (2013). Teoretyko-metodychni zasady systemy fizychnoi pidhotovky kursantiv vyshchykh viiskovykh navchalnykh zakladiv [Theoretical and Methodological Bases of the System of Physical Training of Cadets of Higher Military Educational Institutions] : dys. ... d-ra nauk z fiz. vykh. i sportu : 24.00.02. Kharkiv. 482 s. [in Ukrainian]

13. Olkhovyi, O. M. (2013). Kontseptsiia profesiino spriamovanoi systemy fizychnoi pidhotovky kursantiv [Concept of professionally oriented system of physical training of cadets]. *Visnyk Chernihivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu*. №112. S. 208–211. [in Ukrainian]

14. Pasko, O. F. (2016). Systema pidhotovky maibutnikh pratsivnykiv dlia natsionalnoi politsii [The system of training future employees for the national police]. *Natsionalnyi yurydychnyi zhurnal: teoriia i praktyka*. № 10. S. 191–194. [in Ukrainian]

15. Polozhennia pro orhanizatsiiu pochatkovoї pidhotovky (spetsializatsii) pratsivnykiv orhaniv vnutrishnih sprav Ukrainy (2009). [Regulation on the organization of initial training (specialization) of employees of internal affairs agencies of Ukraine] : Nakaz MVS Ukrainy № 177 vid 24.04. [in Ukrainian]

16. Pro zatverdzhennia Derzhavnoi tsilovoi sotsialnoi prohramy rozvytku fizychnoi kultury i sportu na period do 2020 r. (2017). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 1 bereznia 2017 r. [On the approval of the State targeted social program for the development of physical culture and sports for the period until 2020. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 1, 2017]. № 115. URL : <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/249793397>. [in Ukrainian]

17. Pro zatverdzhennia Zmin do Polozhennia pro orhanizatsiiu sluzhbovoi pidhotovky pratsivnykiv Natsionalnoi politsii Ukrainy (2020) : nakaz MVS Ukrainy vid 21 sich. [On Approval of Amendments to the Regulation on the Organization of Service Training of the National Police of Ukraine: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine of January 21.01.2020 № 51]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0326-20>. Text 76. [in Ukrainian]

18. Pro Natsionalnu politsiiu (2015) : Zakon Ukrainy vid 2 lyp. № 580-VIII [On the National Police : Law of Ukraine of July 2, 2015, No. 580-VIII]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>. [in Ukrainian]

19. Stryzhak, A.P. (2012). Adekvatnist u diakh yak kryterii efektyvnosti profesiino-prykladnoi fizychnoi pidhotovky kursantiv navchalnykh zakladiv MVS [Adequacy in actions as a criterion for the effectiveness of professional and applied physical training of cadets of educational institutions of the Ministry of Internal Affairs]. *Sportyvnyi visnyk Prydniprovia*. 2016. № 2. S. 90–94. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ГАЛІМСЬКИЙ Володимир Олександрович – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: формування професійно значущих якостей особливості майбутнього фахівця засобами фізичної підготовки.

ГАЛІМСЬКА Інна Іванівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри спеціальної фізичної та домедичної підготовки факультету №3 Донецького державного університету внутрішніх справ.

Наукові інтереси: формування професійно значущих якостей особливості майбутнього фахівця засобами фізичної підготовки.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

GALIMSKYI Volodymyr Olexandrovych – Candidate of Sciences in Physical Education and Sports, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interests: the formation of professionally significant personal qualities of the future specialist by means of physical training.

GALIMSKA Inna Ivanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Special Physical and Pre-Medical Training of Donetsk State University of Internal Affairs.

Scientific interests: the formation of professionally significant personal qualities of the future specialist by means of physical training.

Стаття надійшла до редакції 19.01.2024 р.

УДК 377.35

DOI: 10.36550/2415-7988-2024-1-213-110-114

ГОНЧАРЕНКО Іван Сергійович –

аспірант кафедри педагогіки та спеціальної освіти

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5672-0889>

e-mail: elv1nosraaa@gmail.com

ШЕВЧЕНКО Ольга Володимирівна –

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри

теорії і методики фізичного виховання

Центральноукраїнського державного

університету імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9493-348X>

e-mail: gimnast.olga@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ФОРМУВАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

У статті досліджено особливості впровадження інноваційних технологій у процес формування педагогічної майстерності майбутніх учителів фізичної культури. Визначено й зазначено складові поняття педагогічна майстерність учителя, важливість володіння учителем певними якостями та характеристиками, які дозволяють йому виконувати професійно-педагогічну діяльність на високому та ефективному рівні. Наголошено на важливості впровадження в освітній процес інноваційних технологій, через те що сучасна система освіти потребує постійного руху вперед та здатності до випуску фахівця-майстра, який буде конкурентоспроможним на світовому ринку праці. Вказано на важливість компетентностей за допомогою яких педагог впроваджує інноваційні технології у освітній процес та зазначено, що вони характеризують рівень його педагогічної майстерності та її сформованість загалом. Наголошено на тому, що держава також висуває певні вимоги до особистості майбутнього вчителя фізичної культури, серед яких низка компетентностей (загальних, загальнонавчальних та спеціальних), культура (загальна та спеціальна), уміння (спеціальні та педагогічні) і, як уже зазначалося, компетентність у впровадженні інноваційних технологій у освітній процес. Розкрито поняття танцювальний спорт та спортивно-балетні танці, які на нашу думку є елементами інноваційних технологій, адже їх використання сприяє формуванню педагогічної майстерності у майбутніх учителів фізичної культури, яке відбувається за рахунок введення елементів танцювального спорту у освітній процес. Зазначено пріоритетний напрямок впровадження у освітній процес елементів танцювального спорту, які в результаті вплинуть на загальний розвиток особистості, здатність до креативного мислення та прийняття самостійних рішень. Узагальнено, що використання елементів танцювального спорту під час освітнього процесу не тільки сприяють формуванню фізичних якостей особистості (сила, спритність, координаційні здібності, гнучкість), а також формують – морально-духовні якості, комунікативні здібності, прагнення до окультурення та самореалізації.

Ключові слова: педагогічна майстерність, учитель фізичної культури, інноваційні технології, освітній процес, танцювальний спорт.

HONCHARENKO Ivan Serhiyovych –

graduate student of the Department of Pedagogy and Special Education

of the Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5672-0889>

e-mail: elv1nosraaa@gmail.com

SHEVCHENKO Olga Volodymyrivna –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor department of theory and methods of physical education

Central Ukrainian State Volodymyr Vinnichenko University

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9493-348X>

e-mail: gimnast.olga@gmail.com

INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE PEDAGOGICAL SKILLS FORMATION SYSTEM OF FUTURE PHYSICAL EDUCATION TEACHERS

The article examines the peculiarities of the introduction of innovative technologies in the process of forming the pedagogical skills of future physical education teachers. The components of the concept of the teacher's pedagogical skill, the importance of the teacher's possession of certain qualities and characteristics that allow him to perform professional and pedagogical activities at a high and effective level are defined and indicated. The importance of introducing innovative technologies into the educational process is